

การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539)
ปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

สมพิศ ไยสุน, กศ.ด. (การอุดมศึกษา)*

ศิริจิตร จันทร, คม. (การอุดมศึกษา)**

เอมอร ชินพัฒนะพงศา, วทม. (วิทยาการระบาด)***

สุรีย์ ดันชัชวาล, คม. (จิตวิทยาการศึกษา)****

ชลดา จันทรธาว, พยม. (การพยาบาลมารดาทารก)*

ชญากรณ์ ตีวารี, พยม. (การพยาบาลเด็ก)*

จันทน์ แท้ไพลฐพงษ์, พยม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)*****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาตามการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษาและตามการประเมินของผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเปรียบเทียบความพึงพอใจ และความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองกับผู้บังคับบัญชาประเมินและเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองและผู้บังคับบัญชาประเมิน

- * ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลเด็กและการผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
** อาจารย์ ภาควิชาการพยาบาลพื้นฐานและบริหารการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
**** หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและกิจการรณนัักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
***** อาจารย์ ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539) ปีการศึกษา 2548 จำนวน 125 คน และผู้บังคับบัญชา จำนวน 125 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยายและการทดสอบค่าที วิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานและด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน ที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองและผู้บังคับบัญชาประเมินอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองกับที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชาโดยรวม และรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยผู้บังคับบัญชาประเมินมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาน้อยกว่า ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองทุกด้าน

สำหรับการเปรียบเทียบความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวม ที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองกับที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประเมินโดยผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา

4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองและผู้บังคับบัญชาประเมินโดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาประเมินมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ ควรพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บังคับบัญชา ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา

**A Follow-Up Result of Bachelor's Degree Graduates in Nursing
Program (Revised in 1996), Academic Year 2005
The Thai Red Cross College of Nursing***

Sompit Yaisoon Ed.D (Higher Education)*

Sirijit Jantorn M.E. (Higher Education)**

Em-orn Chinpatanapongsa M.S. (Epidemiology)***

Suree Tanchajchaval M.E. (Education Psychology)****

Chonllada Chankhao M.N.S. (Maternal and Newborn Nursing)*

Chayabhorn Tiwaree M.N.S. (Pediatric Nursing)**

Chantane Taepisitpont M.N.S. (Adult Nursing)*****

Abstract

This study aims to explore the alumni's level of satisfaction with regard to the effectiveness of the nursing curriculum and to compare the satisfaction in selected nursing graduates competencies levels as evaluated by self-assessment and their supervisors.

The sample consisted of two groups; 125 alumni who had graduated in 2005 paired with 125 of their supervisors. The data was collected by survey questionnaires and analyzed by using SPSS for Windows. The results were as follows:

-
- * Assistant Professor, Department of Pediatric and Gynecology Nursing, The Thai Red Cross College of Nursing
- ** Instructor, Department of Fundamentals of Nursing and Nursing Administration, The Thai Red Cross College of Nursing
- *** Assistant Professor, Department of Community Health Nursing and Psychiatric Nursing, The Thai Red Cross College of Nursing
- **** Head of Registrar and student service section, The Thai Red Cross College of Nursing
- ***** Instructor, Department of Adult and Aging Nursing, The Thai Red Cross College of Nursing

1. The graduates' perception of the overall curriculum and for each aspect were at a good level.

2. Both graduates and their supervisors were satisfied overall and there were three aspects of competencies : academic competency, basic knowledge competency as well as nursing ethics, which were all rated at a "good level".

The graduates and their supervisors' expectations were rated overall as being at a good level along with other aspects. As concerns nursing ethics the assessment revealed this to be at an excellent level.

3. In comparing the satisfaction of the graduates' competencies level as assessed by the graduates and their supervisor's , the results revealed significant statistical differences in all three aspects and in overall competency ($p < 0.05$). The average of the satisfaction scores in graduates' competencies, as assessed by themselves were higher than their supervisors in overall competency.

In comparing the expectations of graduates' competencies level as assessed by the graduates and their supervisor's, The results revealed non-significant statistical differences, in all three aspects ($p > 0.05$). The average of the expectation scores in graduates' competencies, as assed by themselves were higher than their supervisors.

4. The comparison between the satisfaction and expectation of graduates' competency levels as assessed solely by their supervisors, provided results showed that there were significant statistical differences in three aspects and in overall competency ($p < 0.001$). Both graduates and their supervisor's expectations were higher than the satisfaction of the graduates' overall competency levels.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนับว่ากำลังรู้ความสามารถของประชากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกันองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ได้ประกาศให้อุตสาหกรรมการบริการต้องเปิดเสรีในปี พ.ศ. 2545 รวมทั้งการเปิดเสรีทางการศึกษาในเวลาต่อมา ประเทศต่างๆ จึงมีความพยายามในการแข่งขันพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ประเทศไทยได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ จึงได้มีการเตรียมการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่ง การที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะและภูมิปัญญาในงานอาชีพในฐานะนักวิชาชีพชั้นสูง มีทักษะวิจัย มีจิตสำนึก และภูมิธรรมในฐานะพลเมืองดีของสังคมไทย และสังคมโลก ตามมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิตนั้น⁽¹⁾ หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำการศึกษาให้ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว เนื่องจากหลักสูตรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน ไว้เป็นแนวทางแก่ผู้สอน และเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร ผู้สอนจึงต้องมีการประเมินผลหลักสูตรเพื่อประเมินว่าการบริหารงานหรือการสอนตามหลักสูตรเป็นอย่างไร ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลหลักสูตร โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลประเภท

การประเมินผลผลิต (Product evaluation) ที่เกิดจากการใช้หลักสูตร บัณฑิตมีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด⁽²⁾ มีความสามารถในการประกอบอาชีพต่างๆ และประสบปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร คุณสมบัติของบัณฑิตสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหรือนายจ้าง ผู้ประกอบการหรือไม่ และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนกลับมายังสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้บัณฑิตยังเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการแสดงถึงมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งส่งผลต่อการรับรองสถาบันการศึกษาอีกด้วย⁽³⁾

การติดตามประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพราะช่วยให้ได้รับข้อมูลป้อนกลับจากบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต อันเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งในการบ่งชี้ถึงคุณภาพผลผลิตของสถาบันการศึกษานั้น โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลักพิจารณาผลสัมฤทธิ์ ว่ามีความเป็นไปได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด อันจะนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น วิธีการติดตามประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธีคือ⁽⁴⁾ วิธีเชิงระบบ (Systematic approach) จะใช้แนวทางปรนัยนิยม (Objectivism) ผู้ประเมินจะใช้มาตรฐานหรือเกณฑ์สากล เน้นวิธีเชิงระบบด้วยการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ใช้เครื่องมือมาตรฐานในการรวบรวมสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ มีข้อดี คือ มีความชัดเจน เป็นปรนัย น่าเชื่อถือ และไม่ต้องใช้ผู้ประเมินที่เชี่ยวชาญ แต่มีข้อเสียคือ ข้อมูล

ที่ได้จะจำกัดตามกรอบที่กำหนดไว้ และขาดความลึกซึ้ง วิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic approach) จะใช้แนวทางอัตนัยนิยม (Subjectivism) ผู้ประเมินจะกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าขึ้นเองตามเหตุผลของตนเอง เน้นการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมตามสภาพธรรมชาติ มีข้อดีคือมีความยืดหยุ่น เข้าถึงสภาพที่แท้จริงของสิ่งที่ประเมิน ข้อมูลที่ได้จึงมีความลึกซึ้ง รอบด้าน แต่มีข้อเสียคือ ขาดความเป็นปรนัย ไม่น่าเชื่อถือ ผู้ประเมินต้องมีความเชี่ยวชาญ มีความล้นเหลือสูง จึงเห็นได้ว่าการประเมินทั้ง 2 แบบ มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน ปัจจุบันจึงพบว่านิยมใช้วิธีการวิจัยทั้งสองวิธีร่วมกันมากขึ้น เรียกว่า วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed methodology) ดังนั้น การติดตามประเมินผลเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยเป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีพันธกิจหลักในการผลิตบุคลากรสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยดำเนินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมาตั้งแต่ พ.ศ. 2521 และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรในปี พ.ศ. 2539 เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลแบบองค์รวมได้อย่างมีคุณภาพ ครอบคลุมทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพของผู้รับบริการ โดยยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพและอุดมการณ์ของสภากาชาดไทย สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ รวมทั้งมีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่เสมอ นอกจากนั้นในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ผู้รับบริการมีความต้องการคุณภาพการบริการพยาบาลมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาการศึกษาให้มีมาตรฐาน และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยมีการศึกษาดูตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539) มาอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 - 2547 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก⁽⁵⁻⁷⁾

ผู้วิจัยจึงจะศึกษาดูตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539) จากวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2548 เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาตามการประเมินของผู้บังคับบัญชา และตามการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา

1. ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน
2. ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อ

ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพตาม การประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา และ ตามการประเมินของผู้บังคับบัญชา

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจและความ คาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของ ผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมิน ตนเองกับที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจกับความ คาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของ ผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมิน ตนเองและที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539) ในปีการศึกษา 2548 จากวิทยาลัย พยาบาลสภากาชาดไทย ที่ปฏิบัติงานตามหน่วย งานต่างๆ ครบ 1 ปี และผู้บังคับบัญชาของ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539) ในปีการศึกษา 2548

กลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะ เจาะจง โดยเลือกศึกษาจากประชากรทั้งหมด เป็นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539) ในปี

การศึกษา 2548 จากวิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย ที่ปฏิบัติงานตามหน่วยงาน ต่างๆ ครบ 1 ปี จำนวน 125 คน และผู้บังคับ บัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 125 คน

จากการศึกษา ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามตาม ที่อยู่ของผู้สำเร็จการศึกษาแจ้งไว้ ได้แบบสอบถามคืน จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 73.60 สำหรับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยได้ ส่งแบบสอบถามแก่ผู้บังคับบัญชาระดับต้นที่ ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 125 คน ได้แบบสอบถามคืน จำนวน 104 คน คิดเป็น ร้อยละ 83.20

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม 2 ฉบับ สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จ การศึกษา

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้สำเร็จ การศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน สร้างโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย ข้อคำถาม 10 ข้อ เป็นมาตรวัด 5 ระดับ จากน้อยที่สุด ไปมากที่สุด ผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และ นำมาปรับปรุงแก้ไข และทดสอบความเชื่อมั่น โดยทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา 0.82

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ข้อคำถามแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ 2) ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยระบุความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นมาตรวัด 5 ระดับ จากน้อยที่สุด ไป มากที่สุด ผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา แต่ละด้าน คือ 0.86, 0.91 และ 0.93 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ คือ 0.95 ส่วนแบบสอบถามความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา แต่ละด้าน คือ มีค่าความเชื่อมั่น 0.93, 0.97 และ 0.98 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ คือ 0.98

2. แบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วย 3 ส่วนที่เหมือนกันดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนที่ 3 ความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา โดยส่วนที่ 2 และ 3 แบ่งข้อคำถามเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรมและ

จรรยาบรรณวิชาชีพ ใช้ข้อคำถามเช่นเดียวกับแบบสอบถามของผู้สำเร็จการศึกษา แต่ปรับข้อความให้ชัดเจนว่าเป็นการประเมินผู้สำเร็จการศึกษาโดยผู้บังคับบัญชา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดยทำหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาของแต่ละหน่วยงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานอยู่เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามไปยังผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา กำหนดระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามคืนภายใน 4 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดแล้ว คณะผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องของการตอบแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การพิทักษ์สิทธิ์

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความเป็นบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำหนังสืออธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการเข้าร่วมการวิจัยและให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจมิได้บังคับ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายทิ้งหลังจากการวิจัยแล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวมและจะถูกเผยแพร่เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

2. ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน ความพึงพอใจ และความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาตามการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา และตามการประเมินของผู้บังคับบัญชา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประเมินโดยผู้สำเร็จการศึกษากับผู้บังคับบัญชา โดยใช้การทดสอบค่าที (Independent t-test)

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจกับความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประเมินโดยผู้สำเร็จการศึกษาและประเมินโดยผู้บังคับบัญชา โดยใช้การทดสอบค่าที (Paired t-test)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่สังกัดสภากาชาดไทยมากที่สุด ร้อยละ 92.39 รองลงมาคือโรงพยาบาลเอกชน ร้อยละ 5.43 โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ ร้อยละ 98.91 แผนกงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานมากที่สุดคือแผนกอายุรกรรม ร้อยละ 31.52 รองลงมา คือ ห้องผ่าตัดร้อยละ 17.39 มีผู้ที่ศึกษาต่อร้อยละ 5.43 โดยศึกษาในระดับประกาศนียบัตรการอบรมระยะสั้น

จำนวน 2 คน ระดับปริญญาตรีจำนวน 2 คน และระดับปริญญาโทจำนวน 1 คน

ส่วนผู้บังคับบัญชาส่วนมากมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 55.77 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 31.73 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 70.59 ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่สังกัดสภากาชาดไทยมากที่สุด ร้อยละ 84.31 ปฏิบัติงานในแผนกหอผู้ป่วยอายุรกรรมและหอผู้ป่วยอาการหนักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.12 เท่ากัน

ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองและที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน

ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองโดยรวม ($\bar{X} = 4.01$) และรายด้านทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองในด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ($\bar{X} = 3.91$) และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับเช่นกัน ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคาดหวังต่อความสามารถ

การปฏิบัติงานของตนเองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) โดยมีคะแนนเฉลี่ยตามคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเอง ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ($\bar{X} = 4.26$) และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวม ($\bar{X} = 3.88$) และรายด้านทั้งสามด้านในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ($\bar{X} = 3.76$) และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ ในขณะที่ผู้บังคับบัญชามีความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวม ($\bar{X} = 4.43$) และรายด้านทั้งสามด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.40$) และด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ($\bar{X} = 4.16$) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการ

ศึกษาประเมินตนเองและที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวม ที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองกับที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) รวมทั้งรายด้านทุกด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$, $p < 0.05$ และ $p < 0.001$ ตามลำดับ) โดยผู้บังคับบัญชาประเมินมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาน้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองทุกด้าน สำหรับการเปรียบเทียบความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวมที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองกับที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประเมินโดยผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองกับที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน

รายการ	ผู้สำเร็จการศึกษา (N=92)		ผู้บังคับบัญชา (N=104)		t	p-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ความพึงพอใจต่อความสามารถ						
ในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา						
- ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ	3.85	0.37	3.72	0.27	2.986	0.003*
- ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผล ต่อการทำงาน	3.91	0.37	3.76	0.41	2.741	0.007*
- ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.42	0.43	4.12	0.58	4.134	0.000**
โดยรวม	4.01	0.34	3.88	0.36	2.582	0.011*
ความคาดหวังต่อความสามารถ						
ในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา						
- ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ	4.24	0.49	4.40	0.32	2.743	0.007*
- ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผล ต่อการทำงาน	4.26	0.44	4.16	0.34	1.658	0.099
- ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.61	0.44	4.49	0.40	1.998	0.047 *
โดยรวม	4.34	0.42	4.43	0.32	1.612	0.109

*p < 0.05

** p < 0.001

การเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองและผู้บังคับบัญชาประเมิน (ดังตารางที่ 2)

จากการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวม และรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ส่วนทางด้านของผู้บังคับบัญชา

พบว่าความพึงพอใจกับความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวม และรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) เช่นกัน โดยผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาประเมินมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาลงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาทุกด้าน (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจกับความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองและที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน

รายการ	ความพึงพอใจ		ความคาดหวัง		t	p-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ผู้สำเร็จการศึกษา	4.01	0.34	4.34	0.42	8.722	.000**
- ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ	3.85	0.37	4.24	0.49	9.112	.000**
- ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	3.91	0.37	4.26	0.44	8.087	.000**
- ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.42	0.43	4.61	0.44	4.644	.000**
ผู้บังคับบัญชา	3.88	0.36	4.43	0.32	14.260	.000**
- ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ	3.72	0.27	4.40	0.32	19.426	.000**
- ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	3.76	0.41	4.16	0.34	16.542	.000**
- ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.12	0.58	4.49	0.40	5.745	.000**

*p < 0.05 ** p < 0.001

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะว่า ต้องการให้เพิ่มเติมเนื้อหาบางเรื่องในหลักสูตรเพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ต้องการให้มีการฝึกประสบการณ์ด้านการจัดเตรียมยา ฉีดยา การให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ และให้เพิ่มเวลาฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยให้มากขึ้น เพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนรวมทั้งเสนอแนะในเรื่อง

ของการเพิ่มความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยพยาบาลฯ ในการนำไปใช้ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อพัฒนาการผลิตบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป

2. ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา

ตามการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษาและตามการประเมินของผู้บังคับบัญชา และเปรียบเทียบความพึงพอใจและความคาดหวัง

ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา ระหว่างประเมินโดยผู้สำเร็จการศึกษากับประเมินโดยผู้บังคับบัญชา

ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผู้บังคับบัญชา เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา ระหว่างผู้สำเร็จการศึกษาประเมินตนเองกับที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระเมินตนเองสูงกว่าผู้บังคับบัญชา ($p < .01$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.77 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และรองลงมาร้อยละ 31.73 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ซึ่งมีความรู้และทักษะปฏิบัติงานและประสบการณ์การทำงานมากกว่าพยาบาลจบใหม่ จึงมีวิสัยทัศน์ มุมมองความคาดหวังและมีเกณฑ์การประเมินที่สูงกว่าพยาบาลจบใหม่ จึงมีผลการประเมินความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานต่ำกว่าพยาบาลจบใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจารุวรรณ ศุภศรี อรุณี ชุณหบดี และพอเพ็ญ ไกรนรา⁽⁸⁾ พบว่า บัณฑิตพยาบาลประเมินความสามารถของตนเองสูงกว่าความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาระดับต้นต่อความสามารถของบัณฑิตพยาบาลในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการตามการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษาและตามการประเมินของผู้บังคับบัญชาโดยรวมและรายชื่ออยู่ใน

ระดับมาก ยกเว้น ความสามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของทิพย์ภา เชษฐไชยาลิต ศรีสุดาวนาลีสิน และดาวลอย กาญจนมณีเสถียร⁽⁹⁾ พบว่า ความสามารถด้านการใช้กระบวนการศึกษาด้วยตนเองและการวิจัยตามการรับรู้ของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษายู่ในช่วงแรกของการปฏิบัติงาน ต้องใช้เวลาในการศึกษางานในหน่วยงานจึงมีโอกาสนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานยังไม่เด่นชัด ทำให้ผู้บังคับบัญชาเห็นความสามารถด้านนี้ยังไม่เพียงพอ เช่นเดียวกับการสร้างสรรค์งานหรือวิธีการปฏิบัติงานใหม่ๆ และความสามารถนำความรู้ไปใช้ในงานประกันคุณภาพของหน่วยงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษาและเรียนรู้จากหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ เนื่องจากมิได้มีรายวิชาที่สอนโดยตรงแต่มีสอดแทรกในบางกิจกรรมของวิทยาลัยพยาบาลฯ ทำให้การสร้างสรรค์งานหรือวิธีการปฏิบัติงานใหม่ๆ มีน้อย

ความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานตามการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวมและรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อมีความเป็นผู้นำที่ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาล้วนส่วนใหญ่ในช่วงปีแรกที่ปฏิบัติงานต้องเรียนรู้งานจึงคิดว่าตนเอง

มีโอกาสดูได้แสดงบทบาทความเป็นผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา แฉล้มเชตร ปฤศณา ภูวนันท์ ฌโนมขวัญ ทวีบุรณ์ กนกพร หมูพยัคฆ์⁽¹⁰⁾ พบว่า ความสามารถของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา 2542 มีความสามารถในการเป็นผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านนี้โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน ความสามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ จารุวรรณ ศุภศรี อรุณี ชุณหบดี และพอเพ็ญ ไกรนรา⁽⁸⁾ และการศึกษาของพูลสุข หิงคานนท์⁽¹¹⁾ พบว่า ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบัณฑิตพยาบาลมีความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแม้แต่การสำรวจความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้างต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช ประจำปีการศึกษา 2545 ก็พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งระดับปริญญาเอกและปริญญาโทในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานและติดต่อสื่อสารน้อยที่สุด สำหรับความสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผล ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง แม้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลฯ ได้เล็งเห็นความสำคัญและเน้นการพัฒนานักศึกษาตลอดหลักสูตร เนื่องจากเป็นคุณลักษณะหนึ่ง

ของพยาบาลที่ผู้รับบริการคาดหวังและพึงพอใจ⁽¹²⁾ ผู้สำเร็จการศึกษายังมีความสามารถไม่เด่นชัด ดังนั้นหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในการผลิตบัณฑิตจะต้องพัฒนาด้านนี้ให้มากขึ้น

ความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพตามการประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษาและของผู้บังคับบัญชาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพิศ ไยสุน และคณะ⁽⁷⁾ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ระดับมาก แสดงให้เห็นถึงสถาบันสามารถปลูกฝังคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่มีเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตของตนให้มีคุณภาพทางวิชาการ และมีคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กันไป

ผลการวิจัยพบว่าผู้บังคับบัญชามีความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างกับที่ผู้สำเร็จการศึกษาคาดหวังต่อตนเอง โดยด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าคะแนนเฉลี่ยตามคาดหวังว่าผู้สำเร็จการศึกษามีสูงที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์ให้คำปรึกษา และวิจัยทางสถิติ⁽¹³⁾ พบว่า นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชามีความคาดหวังด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพมากที่สุด และยังสอดคล้องกับการศึกษาของชูลิพร เขาวนเมธากิจ และกัลยา นาคเพ็ชร⁽⁵⁾ เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ของบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ ที่พบว่าผู้บริหารโรงพยาบาล ของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะ 8 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล วิชาการ การบริหาร ภาวะผู้นำ การใช้เทคโนโลยี การวิจัย และคุณธรรมจริยธรรม แสดงว่าสังคมต้องการคนที่ตื่นตัวความเก่งมีใช้เก่งแต่ขาดคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยตระหนักถึงความสำคัญและพยายามปลูกฝังให้บัณฑิตมีคุณลักษณะนี้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังที่ผู้บังคับบัญชาต้องการ รองลงมาคือด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ

3. การเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประเมินตนเองของผู้สำเร็จการศึกษาและประเมินโดยผู้บังคับบัญชา พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาประเมินมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อ

ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศูนย์ให้คำปรึกษาและวิจัยทางสถิติ⁽¹³⁾ และสนธยา เขมวรัตน์⁽¹⁴⁾ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจและระดับความคาดหวังของผู้บริหารสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของบัณฑิต จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจแตกต่างกับคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมและทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยระดับความคาดหวังสูงกว่า ระดับความพึงพอใจในทุกๆ ด้านและโดยรวม ผู้สำเร็จการศึกษามีความคาดหวังโดยเฉลี่ยสูงกว่าความพึงพอใจในทุกด้าน เช่นเดียวกับผลที่ได้จากนายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา ซึ่งจากแนวคิดของวรุณ (บทความอ้าง โดย นงนุช โรจนเลิศ วรณีย์ ต.ตระกุล) ให้ความหมายความคาดหวังว่า หมายถึง ความเชื่อหรือความเข้าใจของบุคคลเกี่ยวกับโอกาสของความเป็นไปได้ที่ความพยายามในการปฏิบัติงานจะส่งผลต่อระดับความสำเร็จของงาน⁽¹⁵⁾ ดังนั้นถ้าบุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ตามความคาดหวังแล้วน่าจะเกิดความพอใจระดับสูงและเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการโดยเฉพาะการปฏิบัติงานในเชิงวิชาชีพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใช้บัณฑิตมีความคาดหวังต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้นจึงควรพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความ

สามารถในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อเน้นทักษะการเป็นผู้นำ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การตัดสินใจ และการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ

ให้ต่อเนื่องทุกชั้นปี การประกันคุณภาพ และการนำผลการวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน และพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่คงความเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพตามความคาดหวังหรือความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

1. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฑทอง; 2547.
2. ปัทม เมธาคณวุฒิ. การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544.
3. พนารัตน์ วิศวะเทพนิมิต. สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ใน พ.ศ. 2544 ถึง 2549. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2539.
4. ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2545.
5. ชูลีพร เชวณเมธากิจ, กัลยา นาคเพ็ชร. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์. วิทยาสารพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย 2545; 27: 26-43.
6. อังคณา สรียาภรณ์, ธาริน วัฒนธรรณันท์, วัชรินทร์ วนการโกวิท, วาสนา เลอวิทย์วรพงศ์, รัตนา พึ่งเสมา, สมพิศ ไยสุน, และคนอื่น ๆ. การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539) ปีการศึกษา 2545 [รายงานการวิจัย]. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย; 2548.
7. สมพิศ ไยสุน, ศิริจิตร์ จันทร, เอมอร ชินพัฒนะพงศา, สุรีย์ ดันชัชวาล, ชลดา จันทรขาว, ขนิษฐา ตีวารี, และคนอื่น ๆ. การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539) ปีการศึกษา 2547 [รายงานการวิจัย]. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย; 2550.

8. จารุวรรณ ศุภศรี, อรณี ชุณหบดี, พอเพ็ญ ไกรนรา. การติดตามผลบัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2543 วิทยาลัยบรมราชชนนี ตรัง [รายงานการวิจัย]. ตรัง: วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี ตรัง; 2548.
9. ทิพย์ภา เชษฐ์เชาวลิต, ศรีสุดา วนาลีสิน, ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร. การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2537) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2540. วารสารสภาการพยาบาล 2544; 16:56-67.
10. วาสนา แฉล้มเขตร, ปฤศณา ภูวนันท์, ถนอมขวัญ ทวีบุรณ์, กนกพร หมู่พยัคฆ์. การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาล-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2541 และ 2542. วารสารพยาบาล 2544; 50: 254-265.
11. พูลสุข หิงคานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์สอนเสริมทักษะปฏิบัติการพยาบาล วันที่ 29 มิถุนายน 2546. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2546.
12. สภาการพยาบาล. สมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ [ออนไลน์]. 2550 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.tnc.or.th>
13. ศูนย์ให้คำปรึกษาและวิจัยทางสถิติ. โครงการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2547. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2548.
14. สนธยา เขมวรัตน์. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรสาขาการโรงแรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการ [ออนไลน์]. 2551 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550]. เข้าถึงได้จาก: <http://202.14.17/Dcms/main.sp>
15. นงนุช โรจนเลิศ, วรรณิ ต.ตระกูล. ความพึงพอใจในงาน : แนวทางการศึกษาวิจัยสองมิติ ตอนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 2542; 9:1-29.